

Kasvatus- ja sivistyspalvelut

Toimialan palvelusuunnitelma

Kasvatus- ja sivistyspalvelut –toimiala edistää tasa-arvoisesti varhaiskasvatusta, sivistystä, osaamista ja hyvinvointia. Tuotamme asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja turvallisessa toimintaympäristössä.

Kasvatus- ja sivistyspalvelut 1000 €	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	3044	2922	2914	2904	2902	3255	7100
Myyntituotot	1202	1189	1182	1172	1170	1354	4584
Maksutuotot	1596	1533	1547	1547	1547	1595	1964
Tuet ja avustukset	209	173	158	158	158	266	458
Muut toimintatuotot	37	27	27	27	27	40	94
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintakulut	-51855	-50440	-50182	-49988	-49969	-52247	-54157
Henkilöstökulut	-25590	-25302	-25111	-24939	-24921	-26244	-27092
Palvelujen ostot	-9466	-9141	-9130	-9113	-9112	-9770	-9347
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-967	-785	-780	-774	-774	-964	-878
Avustukset	-3266	-2716	-2666	-2666	-2666	-3108	-3339
Muut toimintakulut	-12566	-12497	-12496	-12496	-12496	-12162	-13500
Toimintakate	-48811	-47518	-47268	-47084	-47067	-48992	-47056
Vuosikate	-48811	-47518	-47268	-47084	-47067	-48992	-47056
Poistot ja arvonalentumiset	-413					-284	-340
Suunnitelman mukaiset poistot							
Tilikauden tulos	-49223	-47518	-47268	-47084	-47067	-49276	-47396
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-49223	-47518	-47268	-47084	-47067	-49276	-47396
Vyörytyserät						-621	-422
Vyörytystuotot							2382
Vyörytyskulut						-621	-2804
Kustannuslaskennalliset erät							
Ylij. vyörytyser. jälkeen	-49223	-47518	-47268	-47084	-47067	-49897	-47818

Talous- ja hallintopalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Talous- ja hallintopalvelut tarjoavat toimialan muille tulosalueille talouden ja hallinnon tukipalveluita. Tulosalue vastaa myös Porvoon seudun musiikkiopiston tarjoaman palvelun hankinnasta.

Talous- ja hallintopalvelut 1000 €	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot							
Toimintakulut	-715	-675	-634	-636	-636	-977	-855
Toimintakate	-715	-675	-634	-636	-636	-977	-855

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Talous- ja hallintopalveluiden toimintaan suunnitelmakaudella vaikuttaa kunnan talouspalveluiden keskittäminen konsernipalveluiden talousyksikköön. Muutoksen tavoitteena on, että toimialan talous- ja hallintopalveluiden resursseja vapautuisi enemmän suunnittelu- ja asiantuntijatehtäviin.

Kunnan lapsimäärien väheneminen vaikuttaa talouden suunnitteluun. Aiempaa pienemmällä ikäluokilla on vaikutusta koko kunnan talouteen valtionosuuksien kautta. Myös toimialan keräämät asiakasmaksutuotot tulevat oletettavasti laskemaan suunnitelmakaudella. Lapsimäärän pienenemisen vaikutukset toimialan talouteen tulevat olemaan merkittäviä ja mahdolliset sopeuttamistoimet on suunniteltava huolellisesti.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilun laajeneminen myös Mäntsälään vaikuttaisi merkittävästi koko kunnan ja toimialan talouteen asiakasmaksutuottojen vähentymisen seurauksena. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot ovat vuositasolla n. 1,2 miljoonaa euroa.

Toisen asteen mahdollinen maksuttomuus nostaisi lukion toimintakuluja arviolta n. miljoonan euron verran uudistuksen alkuvaiheessa. Ammatillisen koulutuksen osalta vaikutus kohdistuu kuntaan välillisesti koulutuskuntayhtymän sopimuksen kautta, mutta tätä vaikutusta ei pystytä tässä vaiheessa arvioimaan.

Toisen asteen maksuttomuuden nettovaikutusta ei pystytä arvioimaan, koska uudistuksen vaikutuksesta valtionosuusjärjestelmään ei ole tietoa.

Sitovat tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Talous- ja hallintopalvelut			
Toimintatuottojen keräämisen tehostaminen	Laskutus tietojen keräämisen tehostaminen palvelemaan laskutuksen toteutusta.	Talous- ja hallintopäällikkö	Parannetaan menetelmiä tukemaan laskutusaineiston keräämistä. Erityisesti lastensuojelulain perusteella sijoitettujen lasten kotikuntalaskutusta.
Sopimusten hallinta	Toimialan sopimusten koonti yhteen paikkaan ja seurannan kehittäminen sopimusten valvontaan.	Talous- ja hallintopäällikkö	Luodaan sopimusrekisteri, johon kirjataan voimassaolevat sopimukset sekä niiden kesto. Asiahallintajärjestelmän hyödyntäminen rekisterin ylläpitoon ensisijainen tavoite.
Hankintojen suunnitelmallisuuden kehittäminen	- Toimialan tulevien hankintojen kirjaaminen HankintaSampo -järjestelmään Hankintoprosessin kaavio rehtoreiden ja päiväkodinjohtajien käyttöön	Talous- ja hallintopäällikkö	Hankintojen prosessikuvauksen laatiminen.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Tavoitteiden saavuttamisen riskinä on, että luodaan epäselvät ja kunnan muun ohjeistuksen kanssa ristiriitaiset prosessikuvaukset. Kuvauksissa on huolehdittava, että ne ovat selkeät ja kunnan linjauksien mukaisia.

Laskutustietojen keräämiseksi on luotava selkeä ohje sekä työväline, mihin tiedot laskutuksen perusteeksi syötetään. Tietojen antajia tulee ohjeistaa ja opastaa työkalun käyttöön sekä luoda selkeät rajaukset sille, mitä tietoja laskutuksen tueksi tarvitaan.

Sopimushallinnan riskinä on, että lähdetään luomaan erillistä rekisteriä eikä hyödynnetä olemassa olevaa asiahallintajärjestelmän mahdollisuuksia. Kaikki toimialan sopimukset on koottava yhteen rekisteriin, josta ne löytyvät helposti ja nopeasti.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Musiikkiopiston oppilaita	124	124	124	124	124	124	124	0,00 %	0,00 %
Musiikki-leikkikouluilaisia	189	197	197	197	197	197	197	4,23 %	0,00 %

Opetuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Opetuspalvelut tarjoavat laadukasta esi-, perus- ja lukio-opetusta kasvun, hyvinvoinnin ja elinikäisen oppimisen kyvyn edistämiseksi. Oppimisen, opetuksen ja oppilaitosten toimintaa ohjaa jatkuvan kehittämisen tavoite.

Opetuspalvelut 1 000 €	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
Toimintatuotot	1482	1447	1431	1431	1431	1643	1598
Toimintakulut	-31808	-31445	-31428	-31275	-31256	-31555	-30495
Toimintakate	-30326	-29998	-29997	-29844	-29825	-29912	-28896

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Laki- ja normimuutokset

- Opetushallituksen määräyksen 14.5.2019 mukaan, ensimmäisen vieraan kielen eli A1- kielen opiskelu alkaa 1. -vuosiluokalta 1.1.2020 lukien. Kevätlukukaudella 2020 vuosiluokalla 1 A1-kieltä opetetaan vähintään 0,5 vuosiviikkotuntia. Lukuvuonna 2020–2021 vuosiluokalla 2 A1-kieltä opetetaan vähintään 1,5 vuosiviikkotuntia.
- Uusi lukiolaki ja -asetus sekä laki ylioppilaskirjoitusten järjestämisestä ovat astuneet voimaan 1.8.2019. Lukion uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2021. Opiskelijoiden henkilökohtainen opinto-ohjaus, oppimisen tuki ja erityisopetuksen saatavuus vahvistuvat. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen, ja sen tavoitteena on lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona, vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia sekä sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeasteelle. Lakimuutoksen myötä opiskelijalla on mahdollisuus uusia ylioppilaskokeita aiempaa useammin, jälkihjausvelvoite jatko-opintoihin koskettaa myös ylioppilastutkinnon suorittamisen jälkeistä aikaa.
- Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmia on arvioitu ja kehitetty monialaisena yhteistyönä vuosien 2018-2019 aikana. Kasvatus- ja sivistyslautakunta päättää päivitetty paikalliset opetussuunnitelmat vuoden 2019 loppuun mennessä.

Edellä mainittujen laki- ja normimuutosten mukainen henkilöstömenojen kasvu huomioidaan päätöksenteossa.

Oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia edistetään

Vahvistamme oppilaiden osallisuutta koulun toiminnassa ja sen kehittämisessä. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua koulukohtaisen lukuvuosisuunnitelman ja järjestyssäännön valmisteluun. Koulukohtaisia, hyvinvointia ja kiusaamisen vastaista toimintaa edistäviä menetelmiä kehitetään yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omassa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. Tämä edellyttää mm. riittäviä erityisopetuksen ja oppilashuollon resursseja kouluilla. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki ja oppilashuolto nähdään kokonaisuutena. Tämä edellyttää yhteistyön vahvistamista erityisesti 1.1.2019 aloittaneen Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusote) kanssa.

Edistämme perusopetuksen ja lukion henkilöstön hyvinvointia, pysyvyyttä ja vahvaa ammattiosaamista vahvistavia rakenteita ja menetelmiä. Keskeisiä huomion kohteita ovat henkilöstön riittävän määrän turvaaminen suhteessa palvelutarpeeseen. Luomme lisäksi innovatiivisia ja yhteisöllisiä tapoja edistää henkilöstön perustehtävään ja strategiaan perustuvaa osaamista. Yhteisöllisyyttä ja jaettua johtajuutta vahvistetaan systemaattisesti, jossa korostuvat kokonaisuudesta huolehtiminen. Tämä edellyttää samanaikaisesti ja kaikilla toimijatasoilla sekä yksilöiden, ryhmän, koulun ja koko kuntaorganisaation intressien huomioon ottamista. Jaetun johtajuuden tehokkuus nähdään kykynä osallistaa kouluyhteisö opetussuunnitelman ja strategisten tavoitteiden mukaiseen toiminnan kehittämiseen ja päätöksentekoon.

Koulurakennusten terveellisyys ja turvallisuus sekä oppimisympäristöjen nykyaikaisuus nähdään lähtökohtana hyvinvoivan ja oppimista edistävän yhteisön rakentumiselle. Suunnitelmakaudella vaatimukset korostuvat Ehnroosin koulun suunnittelulle ja rakentamiselle. Tämän lisäksi on turvattava muiden koulurakennusten terveellisyyden ja turvallisuuden edellytysten toteutuminen sekä ylläpidon että korjaamistarpeiden huomioimiseksi.

Tieto- ja viestintäteknologian laitehankintoihin varattua määrärahaa kasvatetaan vuosittain (Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2019-2021). Tavoitteena on, että suunnitelmakauden 2021 loppuun mennessä perusopetuksen oppilaiden käytössä olevien koneiden määrä on alakouluissa 2 oppilasta / laite ja

yläkouluissa 1 oppilasta / laite. Ylioppilaskirjoitusten järjestelyjen laitetarpeet turvataan sekä jatketaan lukion opiskelijoiden laitehankintatukea nykyisen tason mukaisesti. Samanaikaisesti opettajien opetuskäytössä olevaa laitemäärää kasvatetaan ja koulujen esitystekniikkaa uudistetaan.

Yrittäjyyskasvatusta kehitetään edelleen. Kohteina ovat yrittäjyyskasvatuksen menetelmien käytön osaamisen ja laajentamisen tavoitteet lukiossa ja kaikissa perusopetuksen kouluissa. Kuudensien vuosiluokkien yrittäjävierailuja jatketaan.

Sitovat tavoitteet

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteiset kehittämissuunnitelman mukaiset strategiset tavoitteet ovat (kuva):

Kuntastrategian tavoitteet tulosalueen tavoitteiden pohjana			
6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämänkaarelle.	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen. 7. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjärjestyksellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. (Myös tavoitteet 6 ja 7.)	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa. 3. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.
Tulosalueen strategiset tavoitteet			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen	Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Yhteisöllinen johtaminen	Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen
Tulosalueen toiminnan painopisteet			
Rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.	Kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen. Talouden tasapainosta huolehtiminen.	Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetuskäytössä.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Opetuspalvelut			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatusta ja opetuspalveluiden tuottaminen			
Toimintamme painopistealueena on rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.			
Resurssien kohdentaminen perustehtävään	Opetukseen käytetty osuus tulosalueen käyttämistä on vähintään Kouluikkuna -vertailussa mukana olevien kuntien keskitasoa.	Opetuspäällikkö, rehtorit.	Resurssivalmistelu toteutetaan tavoitehuomioiden. Koulukohtainen resurssi ja sen käyttö eritellään lukuvoisisuunnitelmassa.
Opetussuunnitelmien vieminen käytäntöön laaditun arvioinnin ja päivittämisen mukaisesti	Lukuvoisisuunnitelman päivittäminen toteutettu keväällä 2020 aikana. Lukuvoisisuunnitelman käyttöönotto IV. 2020-2021 alusta lukien.	Opetuspäällikkö, ops päivittämisen prosessinomistaja.	Opetuksen johtoryhmä toimii ohjausryhmänä. Valmistelu toteutetaan opetuspäällikön johdolla, ops prosessinomistajan, rehtorikokousten ja rehtorien johtamana koulujen kanssa yhteistyössä (ops perusteiden mukaisia yhteistyövelvoitteita noudattaen).
Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen			
Toimintamme painopistealueena ovat avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuuden edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.			
Henkilöstön uusien pedagogisten taitojen vahvistaminen	Vakinaisen opetushenkilöstön käytössä olevien OpeKesujen/työsuunnitelmien määrä (≥ 90 %) vuoden 2020 lopussa. Kehityskeskustelujen toteutuminen kouluilla (≥ 90 %)	Rehtorit	Rehtorit käyvät koulullaan säännöllisesti ja lisäksi tarvittaessa kehityskeskustelut. Käytössä yhteinen pohja. Seuranta ja ohjaus: opetuksen johtoryhmä.
Henkilöstön osaaminen	Kelpoisuutta vailla olevien opettajien osuus opetushenkilöstöstä on korkeintaan 10 %	Rehtorit	Toimitaan laaditun rekrytointipolitiikan mukaisesti. Opetuksen johtoryhmä toimii ohjausryhmänä, säännöllinen käsittely rehtorikokouksissa.
Yhteisöllinen johtaminen			
Toimintamme painopistealueina ovat kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Lisäksi yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja talouden tasapainosta huolehtiminen.			
Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteiden kehittäminen	- Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteen kehittämisen yhteistyössä perusopetuksen kanssa: valmistelu vuoden 2019 loppuun mennessä ja käyttöönotto toimintakauden alusta 1.8.2020 lukien. - Opetus- ja varhaiskasvatustieteiden osallisuuden ja osallistumisen aktiivinen ja monipuolinen mahdollistaminen kaikessa toimialan kehittämisessä.	Opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö.	Toimialan johtoryhmä toimii ohjausryhmänä. Valmistellaan yhteistyössä rehtorien ja päiväkodinjohtajien kanssa osana muuta kehittämis-yhteistyötä.
Opetusryhmien koko on pääsääntöisesti alle 26 oppilasta	25 tai yli olevien oppilasryhmien %-osuus kaikista opetusryhmistä 20.9.2020	Opetuspäällikkö, rehtorit.	Tuntikehyspäättökseen pohjautuva rehtorin koulukohtainen valmistelu. Kirjataan lukuvoisisuunnitelmaan.
Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen			
Toiminnan painopistealueina ovat innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaisia oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Lisäksi tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetusikäikässä.			
Oppilaiden käytössä olevien koneiden ja laitteiden määrä	Vuosi 2020: 2,5 oppilasta / laite alakoulussa ja 2 oppilasta / laite yläkoulussa. Vuosi 2021: 2 oppilasta / laite alakoulussa ja 1 oppilasta / laite yläkoulussa.	Opetuspäällikkö, pedagoginen ICT - asiantuntija.	Pedagoginen ICT -asiantuntija toteuttaa hankinnat talousarvion puitteissa. Hankinnan suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä koulujen ja Kuuma ICT:n kanssa.
Opettajien käytössä olevien koneiden ja laitteiden määrä	Vuosi 2020: lisätään opettajien käytössä olevien kannettavien työasemien määrää 30%. Vuosi 2021: jokaisella opettajalla on käytettävissä kannettava työasema.	Opetuspäällikkö, pedagoginen ICT - asiantuntija.	Pedagoginen ICT -asiantuntija toteuttaa hankinnat talousarvion puitteissa. Lisäksi leasing -pöytäkoneet korvataan sopimusten puitteissa telakoitavilla kannettavilla työasemilla. Hankinnan suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä koulujen ja Kuuma ICT:n kanssa.
Koulujen turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön toimintakulttuurin vahvistaminen	-Ehroosin koulurakennushankkeen suunnittelun ja rakentamisen toteutuminen. Tutor –turvallisuustoiminnan riskienarviointimallin käyttö tulosalueella (säännöllisiin arviointeihin osallistuminen) ja mallin käyttö koulukohtaisessa turvallisuusjohtamisessa. -Koulukiusaamisen ja syrjimyksen ehkäisemiseen ja puuttumiseen liittyvät toimintakäytännöt on luotuna ja toiminnassa kaikilla kouluilla.	Opetuspäällikkö, rehtorit.	Koulurakennushankkeen valmisteluun osallistuminen. Turvallisuus: Opetuksen johtoryhmä toimii ohjausryhmänä turvallisuustiimille ja rehtoreille.
Lukio-opetus			
Lukion vetovoimaisuus	36 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta Mäntsälässä aloittaa lukio-opinnot Mäntsälän lukiossa.	Opetuspäällikkö, lukion rehtori.	Yksikkökohtainen seuranta, raportointi opetuksen johtoryhmälle osavuosikatsausten yhteydessä.
Lukion opetuksen, ohjauksen ja tuen laadun varmistaminen	Opiskelijatytyväisyyskyselyn keskiarvo on vähintään 4,0/5,0. Opintojen keskeyttämisprosentti on enintään koko Suomen keskiarvon suuruinen. Opiskelijoiden menestys ylioppilaskirjoituksissa on yli valtakunnallisen keskiarvon. Ylioppilaista 95 % valmistuu kolmessa vuodessa. Opettajille laaditaan koulutussuunnitelma kehityskeskustelujen perusteella	Opetuspäällikkö, lukion rehtori.	Yksikkökohtainen seuranta, raportointi opetuksen johtoryhmälle osavuosikatsausten yhteydessä.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Ehnroosin koulurakennushankkeen aikataulun venyminen nähdään keskeisenä riskinä.

Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin vastaaminen sekä valtakunnalliset uudistukset ja muutokset lukio-opintojen rakenteessa edellyttävät riittävää henkilöstömäärää sekä monipuolista pedagogista, tieto- ja viestintäteknologista sekä oppimisen tuen osaamista sekä perus- että lukio-opetuksessa.

Oppilaskohtaiset menot kouluittain 2018									
Koulu	Oppilasmäärät		Vuoden 2018 keskiarvo	Vuoden 2018 kaikki menot	joista sisäisiä	ulkoiset menot	sis. menot/oppilas	ulk. menot/oppilas	Kaikista menoista/oppilas
	20.9.2017	20.9.2018							
Arola	70	66	68,0	-463 869	-189 044	-274 825	-2 780	-4 042	-6 822
Hepola	153	171	162,0	-1 604 192	-646 737	-957 455	-3 992	-5 910	-9 902
Eha-opetus	26	27	26,5	-516 513	-11 383	-505 130	-430	-19 062	-19 491
Hirvihaara	91	84	87,5	-662 071	-252 141	-409 930	-2 882	-4 685	-7 567
Hyökännummi	186	202	194,0	-2 546 818	-1 658 453	-888 365	-8 549	-4 579	-13 128
Kirkonkylä	235	224	229,5	-1 687 642	-740 672	-946 970	-3 227	-4 126	-7 354
Lukko	28	26	27,0	-231 416	-108 340	-123 076	-4 013	-4 558	-8 571
Mylmäki	294	306	300,0	-1 954 854	-743 312	-1 211 542	-2 478	-4 038	-6 516
Numminen	144	152	148,0	-1 268 996	-657 918	-611 078	-4 445	-4 129	-8 574
Ohkola	106	92	99,0	-769 494	-347 626	-421 868	-3 511	-4 261	-7 773
Saari	89	98	93,5	-857 945	-472 082	-385 863	-5 049	-4 127	-9 176
Sälinkää	99	97	98,0	-761 172	-275 578	-485 594	-2 812	-4 955	-7 767
Sääksjärvi	67	67	67,0	-684 233	-368 497	-315 736	-5 500	-4 712	-10 212
Alakoulut yhteensä	1588	1612	1 600,0	-14 009 215	-6 471 783	-7 537 432	-4 045	-4 711	-8 756
Ehnroos	414	391	402,5	-4 460 374	-1 890 735	-2 569 639	-4 697	-6 384	-11 082
Yläkoulut yhteensä	414	391	402,5	-4 460 374	-1 890 735	-2 569 639	-4 697	-6 384	-11 082
Riihenmäki	671	669	670,0	-5 646 880	-2 393 699	-3 253 181	-3 573	-4 855	-8 428
Yhtenäiskoulut yhteensä	671	669	670,0	-5 646 880	-2 393 699	-3 253 181	-3 573	-4 855	-8 428
Lukio	312	310	311,0	-2 380 473	-878 939	-1 501 534	-2 826	-4 828	-7 654

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Perusopetuksen oppilaita	2 773	2 774	2 665	2 564	2 509	2 453	2 417	-4 %	-4 %
-joista erityisoppilaita	208	188	174	166	170	173	175	-16 %	-7 %
-pienryhmissä	148	128	105	95	97	100	100	-29 %	-18 %
-integroituna	60	60	69	71	73	73	75	15 %	15 %
Tehostetussa tuessa	370	349	402	402	400	391	389	9 %	15 %
Esiopetusoppilaita	289	273	234	265	248	257	191	-19 %	-14 %
-joista päivähoitossa	188	174	194	220	206	213	158	3 %	11 %
Vieraskuntalaisia									
Mäntsälässä	115	119	168	164	160	155	150	46 %	41 %
Mäntsäläläisiä muualla	199	204	214	210	200	198	192	8 %	5 %
Koulujen määrä	14	13	13	13	13	13	13	-7 %	0 %
Arola	66	65	60	58	55	48	49	-9 %	-8 %
Hepola	211	211	184	183	176	170	170	-13 %	-13 %
-pienryhmät	27	27	33	33	31	30	30	22 %	22 %
Hirvihaara	90	90	87	82	74	70	62	-3 %	-3 %
Hyökännummi	209	209	202	181	177	162	166	-3 %	-3 %
-pienryhmät	18	18	14	14	14	14	14	-22 %	-22 %
Kirkkonkylä	238	238	217	215	207	201	200	-9 %	-9 %
-pienryhmät	0	2	2	2	2	1	1	#JAKO/0!	0 %
Lukko	26	26	KOULU LAKKAUTETTU LUKUVUODEN 2018-2019 PÄÄTTYTYÄ					#ARVO!	#ARVO!
Myllymäki	306	306	309	307	295	286	285	1 %	1 %
-pienryhmät	18	29	27	25	26	26	28	50 %	-7 %
Numminen	180	180	149	143	149	147	137	-17 %	-17 %
Ohkola	92	92	95	90	82	78	75	3 %	3 %
Saari	113	113	104	97	95	90	87	-8 %	-8 %
Sälinkää	106	106	120	102	91	76	71	13 %	13 %
Sääksjärvi	76	76	75	69	69	71	69	-1 %	-1 %
Alakoulut yhteensä	1 992	1 992	1 868	1 791	1 724	1 685	1 656	-6 %	-6 %
Ehnroos	391	390	400	385	403	399	397	2 %	3 %
- JOPO	14	14	16	5	5	5	5	14 %	14 %
-joista integroitu	3		2					-33 %	#JAKO/0!
- pienryhmät	25	18	19	12	10	10	10	-24 %	6 %
Riihenmäki	669	672	663	652	636	655	649	-1 %	-1 %
- alakoulu	279	280	266	264	254	286	285	-5 %	-5 %
- yläkoulu	390	392	397	388	382	369	364	2 %	1 %
-joista pienryhmät	33	43	34	36	33	30	32	3 %	-21 %
Yläkoulut yhteensä	781	782	797	773	785	768	761	2 %	2 %

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Lukion opiskelijoita	310	315	295	295	305	315	330	-4,84 %	-6,35 %

Varhaiskasvatuspalvelut

Tulosalueen palveluajatus

Varhaiskasvatus ja esiopetus toteuttavat lapsen huoltajien ja kasvuympäristön muiden toimijoiden kanssa lapsen hoidon, tukevat pedagogisesti lapsen kasvua sekä edistävät lapsen kehityksen ja oppimisen edellytyksiä. Varhaiskasvatus toteutuu henkilöstön, lasten, huoltajien ja ympäristön vuorovaikutuksessa, jossa kasvatus, opetus ja hoito muodostavat eheän kokonaisuuden.

Varhaiskasvatus	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018
1 000 €							
Toimintatuotot	1286	1202	1212	1202	1200	1355	4876
Toimintakulut	-17299	-16511	-16345	-16301	-16300	-17909	-19348
Toimintakate	-16013	-15309	-15133	-15099	-15100	-16554	-14473

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Lainsäädäntö

Uuden lain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä arvioitua ja uusittua Mäntsälän varhaiskasvatussuunnitelmaa jalkautetaan arkeen henkilöstön työvälineeksi toimintakauden 2019-2020 ajan. Työ on yhteistä kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Esiopetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen käynnistyy toimintavuoden 2019-2020 alkaessa. Uusi esiopetuksen opetussuunnitelma julkaistaan kevään 2020 aikana. Tämän jalkauttaminen arkeen tapahtuu seuraavan toimintakauden kuluessa.

Toiminnalliset muutokset

Suunnitteilla olevan Päiväkoti Amandan purkutyöt ja rakentaminen aloitetaan kesällä 2020. Päiväkoti suljetaan kauden päätteksi ja lapset sijoitetaan keskustan alueelle olemassa oleviin tiloihin odottamaan uuden päiväkodin avautumista vuonna 2022. Lapsimäärän väheneminen laskevan syntyvyyden myötä mahdollistaa lasten sijoittamisen ilman lisätilan tarvetta.

Uuden päiväkodin avautuessa toimintakauden 2022-2023 alkaessa on suunnitteilla siirtää useamman keskusta-alueen pienen päiväkodin toiminta uusiin tiloihin (Onnilanrinne, Mustamäki, mahdollisesti Taikametsä sekä Pilvikirsikan ryhmäperhepäiväkoti). Myös Anttilan päiväkodin tilojen tarvetta tullaan arvioimaan uuden päiväkodin avauduttua. Uuden päiväkodin tilat vastaavat sekä toiminnallisesti varhaiskasvatustilain että varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin, mutta myös taloudellisesti kustannuksia säästävästi toiminnan tehostuessa (henkilöstömitoitukset ja -tarve, sijaisresurssit, siivous, ruokapalvelut, tilapalvelut).

Palvelusetelin käyttöönottoa on valmisteltu toimintavuoden 2018-2019 aikana laatimalla palvelusetelisääntökirjaluonnos. Luonnosta on esitelty päättäjille. Valtuusto päättää palvelusetelin käyttöönotosta talousarvion yhteydessä. Mikäli yksityisen hoidon tuki korvataan palvelusetelillä yksityisessä päiväkotitoiminnassa, tulee muutos voimaan elokuussa 2020.

Kotihoidontuen kuntalisän käyttöönotto vuoden 2019 alusta ei ole merkittävästi vaikuttanut lasten määrän vähenemiseen varhaiskasvatuksessa. Kotihoidontuella on vuoteen 2018 verrattuna vähemmän lapsia. Tähän yhtenä merkittävänä syynä on myös syntyvyyden lasku. Kotihoidontuen kuntalisän taloudellinen vaikutus on arvioidun mukainen eli noin 500 000 euroa vuosittain.

Valtuuston päätös suhdeluvun (1/7) sekä subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden palauttamisesta vuoden 2016 tasolle tulee voimaan elokuussa 2019. Näillä päätöksillä ei ole tähän mennessä näyttänyt olevan merkittävää vaikutusta varhaiskasvatuksen tarpeen kasvamiseen tai henkilöstömitoituksen tarkistamiseen, koska tilojen vuoksi suhdelukua on sovellettu koko korkeamman suhdeluvun voimassaoloajan. Toimintakauden 2019-2020 päättyessä voidaan tehdä tarkempi arviointi päätösten vaikuttavuudesta.

Esiopetuksen opetussuunnitelman sekä varhaiskasvatussuunnitelman mukaan lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia lasten arjessa sekä tutustutaan erilaisiin tv-tvälineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Jotta tämä voidaan yksiköissämme toteuttaa, tullaan päiväkoteihin hankkimaan lisää tv-tvälineitä sekä asentamaan langattomia verkkoyhteyksiä talousarviovuonna sekä suunnitelmakaudella. Vasun jalkauttamisen lisäksi tv-osaamisen kouluttamiseen panostetaan yksiköissä edelleen.

Toimintakulttuurin suhteen painotamme strategisten tavoitteidemme mukaisia näkökulmia; asiakaspalvelun sujuvuus ja tarpeeseen vastaminen, henkilöstön hyvinvointi ja osaaminen, yhteisöllinen johtaminen sekä oppimisympäristöjen terveellisyys ja turvallisuus. Painopisteenä toiminnan suunnittelussa ja strategisten tavoitteiden työstämisessä on hyvinvointi ja turvallinen arki.

Osallistumme toiminnan sisällön ja arvioinnin kehittämisen hankkeisiin ja yhteistyöverkostoihin

- Ilo kasvaa liikkuen, Olympiakomitean valtakunnallinen liikuntahanke

- Eheä oppimisen polku, monikulttuuristen lasten oppimisen polun turvaaminen yhteistyössä perusopetuksen kanssa
- Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen kehittämisverkosto Loisto, jossa painopisteenä päiväkotihoido, avoin- ja kerhotoiminta sekä johtajuus
- Oppiva verkosto – oppimisen valtakunnallinen kehittäminen kuntien välisenä yhteistyönä

Sitovat tavoitteet

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen yhteiset kehittämissuunnitelman mukaiset strategiset tavoitteet ovat (kuva):

Kuntastrategian tavoitteet tulosalueen tavoitteiden pohjana			
6. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset palvelut kuntalaisen koko elämänkaarelle.	4. Yhteisöjen, verkostojen ja kumppanuuksien vahvistaminen ja hyödyntäminen. 7. Varmistetaan osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	5. Kuntakonsernin talouden tasapaino pitkäjänteisellä ja kustannustietoisella päätöksenteolla. (Myös tavoitteet 6 ja 7.)	2. Vahvistetaan kuntalaisten hyvinvoinnin edellytyksiä tulevaisuuden kunnassa. 3. Digitalisaation edellytykset kuntalaisille.
↓ ↓ ↓			
Tulosalueen strategiset tavoitteet			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen	Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen	Yhteisöllinen johtaminen	Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen
↓ ↓ ↓			
Tulosalueen toiminnan painopisteet			
Rakentaa yhteisön toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävä elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.	Avoimen, yhteisöllisen ja dialogisuuden edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.	Kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen. Talouden tasapainosta huolehtiminen.	Innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaista oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetusikäikässä.

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Varhaiskasvatuspalvelut			
Asiakaslähtöisten ja laadukkaiden kasvatus- ja opetuspalveluiden tuottaminen.			
Toimintamme painopistealueena on rakentaa yhteisön toimintakultuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestävää elämäntapaa. Keskeisenä painopisteenä on kasvun ja oppimisen edellytyksistä huolehtiminen.			
Varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman mukaisen toimintakulttuurin toteuttaminen ja kehittäminen	Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttamisen prosessi etenee aikataulussa. Esiopetussuunnitelman arviointi ja päivittäminen yhteistyössä koulussa tapahtuvan esiopetuksen toimijoiden kanssa tehty. Esiopetussuunnitelman jalkauttaminen aloitettu.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja, Rehtori	Vasun jalkauttamisessa projektisuunnitelman mukainen toiminta varmistaa koko henkilöstön osallisuuden jalkauttamisprosessiin. Arvioidaan kuukausittain. Esiopetussuunnitelman jalkauttaminen suunnitellaan vastaamaan tarpeita ohjausryhmän toimesta.
	Yleisen tuen toimintamalli käytössä kaikissa ryhmissä	Päiväkodin johtaja, Tiimin vastuuopettaja	Toimintamalli suunnitelmallisen varhaiskasvatuksen lähtökohtana tiimeissä.
Oppivan yhteisön oppimisen ja osaamisen vahvistaminen			
Toimintamme painopistealueena ovat aivojen, yhteisöllisen ja dialogisuutta edistävän toimintakulttuurin rakentaminen ja osaamisen jakaminen. Pedagogista perustehtävää johdetaan systemaattisesti.			
Henkilöstön pedagogisten taitojen vahvistaminen	Koulutusarpeiden kartoittaminen ja tarpeeseen vastaaminen. Osaamisen ja koulutustiedon systemaattinen jakaminen.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja	Pedagogisen koulutuksen suunnitelmallisuus, yhteisen tietoisuuden vahvistaminen. Arvioidaan osavuosikatsausten yhteydessä.
Ammattitaitoinen ja osaava henkilöstö	Kelpoisuutta vailla olevan kasvatushenkilöstön määrä korkeintaan 10%. Henkilöstön lasten tarpeita vastaava sijoittuminen.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja	Rekrytointiprosessin suunnittelu. Oikea-aikainen rekrytointi.
Yhteisöllinen johtaminen			
Toimintamme painopistealueena ovat kaikkien lasten ja koko henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukainen toiminta. Lisäksi yhteisön sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen ja talouden tasapainosta huolehtiminen.			
Pedagogisen johtajuuden vahvistaminen	Yhteisen koulutuskokonaisuuden suorittaminen ja käyttöönotto	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja	Koulutuskokonaisuuden käynninen, yhteisen johtamiskulttuurin luominen. Arvioidaan osavuosikatsausten yhteydessä.
Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteiden kehittäminen	- Yhteistyö- ja vuorovaikutusrakenteen kehittämisen yhteistyössä perusopetuksen kanssa: valmistelu vuoden 2019 loppuun mennessä ja käyttöönotto toimintakauden alusta 1.8.2020 lukien. - Opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstön osallisuuden ja osallistumisen aktiivinen ja monipuolinen mahdollistaminen kaikessa toimialan kehittämistyössä.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Opetuspäällikkö	Toimialan johtoryhmä toimii ohjausryhmänä. Valmistellaan yhteistyössä rehtorien ja päiväkodinjohtajien kanssa osana muuta kehittämissyhteistyötä.
Johtaminen rakenteiden kautta	Yhteiset toiminta- ja kokousrakenteet kaikissa varhaiskasvatusyksiköissä. Tiedon jalkautuminen.	Varhaiskasvatuspäällikkö, Päiväkodin johtaja, Tiimin vastuuopettaja	Yhteisen johtamisrakenteen suunnitelmallinen jalkauttaminen, käyttö ja arviointi.
Hyvinvointia ja turvallisuutta edistävien kasvu- ja oppimisympäristöjen rakentaminen.			
Toiminnan painopistealueena ovat innovatiivisten, terveellisten, turvallisten ja erilaisia oppimista tukevien työskentely- ja oppimisympäristöjen rakentaminen. Lisäksi tieto- ja viestintäteknologian pedagoginen hyödyntäminen kasvatus- ja opetusikäisissä.			
Turvallinen kasvuympäristö	Turvallisuussuunnitelmat ajantasaisina ja kaikilla tiedossa.	Päiväkodin johtaja	Turvallisuussuunnitelma päivitetty ja jalkautettu henkilöstölle. Yksikkökohtainen arviointi.
	MiniVersion opit käytössä.	Päiväkodin johtaja	Mini Verso arjen työvälineenä. Yksikkökohtainen arviointi.
	Oppimisympäristöjen luominen osallisuuden periaatteita noudattaen.	Päiväkodin johtaja, Tiimin vastuuopettaja	Vanhempien ja lasten osallisuuden varmistaminen. Yksikkökohtaiset toimintamallit luotu.
Päiväkotien turvallisen kasvu- ja oppimisympäristön toimintakulttuurin vahvistaminen	Amandan rakennushankkeen suunnittelu ja rakentamisen toteuttaminen, Sälinkään päiväkodin käyttöönotto	Varhaiskasvatuspäällikkö	Toiminnallisia tarpeita huomioitu suunnitteluvaiheessa. Uuden päiväkodin käyttöönoton arviointi pohjaksi seuraavalle hankkeelle.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Lapsimäärän väheneminen aiheuttaa jatkuvaa pohdintaa palvelujen tuottamisen, tilojen ja henkilöstötarpeen näkökulmasta. Amandan päiväkotirakennushankkeen toteutumisen aikataulun mahdollinen venyminen nähdään keskeisenä riskinä paitsi toimintaympäristön suunnitelmallisen tarpeisiin vastaamisen näkökulmasta. Muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin vastaaminen edellyttää riittävän ja osaavan henkilöstön varmistamista.

Elinikäinen oppiminen

Tulosalueen palveluajatus

Elinikäinen oppiminen –tulosalue edistää ja ylläpitää asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä järjestämällä opisto- ja kirjastopalveluita. Elinikäisen oppimisen, sivistyksen ja monipuolisen hyvinvoinnin edistämisen palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti vastaamaan kuntalaisten tarpeita.

Elinikäinen oppiminen								
1 000 €	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024	TAM 2019	TP 2018	
Toimintatuotot	277	273	271	271	271	258	626	
Toimintakulut	-2011	-1787	-1751	-1753	-1753	-1806	-3459	
Toimintakate	-1734	-1514	-1480	-1482	-1482	-1549	-2833	

Toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2020 - 2024

Kirjasto:

Ihmiset lukevat kirjoja vähemmän kuin ennen, mutta kirjastojen lainausluvut eivät ole merkittävästi laskeneet valtakunnallisella tasolla. Mäntsälässä lainaajien määrä (n. 25 % kuntalaisista) on merkittävästi alhaisempi kuin esim. Uudellamaalla keskimäärin (36,5%). Myös yläkouluikäiset ja sitä vanhemmat nuoret harrastavat lukemista selvästi vähemmän kuin Uudellamaalla keskimäärin. Kirjaston käyttöastetta tulisi saada nostettua lähemmäs muiden kuntien tasoa.

Suunnitelmakauden aikana tulee luoda selkeä suunnitelma kirjaston tulevaisuudelle. Tilat ja henkilökuntamäärä olivat riittävät 20 vuotta sitten, eivät enää. Vuonna 2018 tehdyn kansallisen kirjastokyselyn Mäntsälää koskevat vastaukset sisälsivät paljon kritiikkiä tilojen ahtautta ja pienuutta kohtaan.

Kirjastossa keväällä 2019 hankerahoituksella aloitettu osallistava tilasuunnittelu tähtää kirjastotilan viihtyvyyden ja toimivuuden kohentamiseen, mutta se ei korjaa tilanpuutetta. 2017 alusta uudistunut Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) määrittelee kirjaston tehtävät, joihin kuuluu myös tilojen tarjoaminen oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä päiväkotien ja koulujen kanssa mm. kirjastoautopalvelun, kirjavinkkauksen ja kulttuurikasvatussuunnitelman myötä. Mikäli koulujen ja päiväkotien määrä Mäntsälässä lapsien vähentymisen myötä pienenee, esim. kirjastoauton mahdollisuudet palvella päiväkoteja ja kouluja kohenee hiukan. Nykyisellä henkilöresurssilla yhteistyön toteuttaminen on paikoitellen hyvin haastavaa.

Kirjastojen hankittavissa olevan e-aineiston määrä lisääntyy jatkuvasti. Mäntsälän kirjasto hankkii e-aineistot yhteistyössä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa, koska aineistot ovat yleensä merkittävästi kalliimpia kuin fyysinen aineisto. Vaikka e-aineistoja tulee saataville, fyysisen aineiston lainaus ei toistaiseksi ole laskenut. Kirjastolle tulee turvata mahdollisuus pysyä mukana e-aineiston tarjonnassa turvaamalla riittävät määrärahat siihen.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopisto on kunnan vetovoimatekijä. Sen toiminta näyttäytyy kuntalaisille positiivisena mahdollisuutena pitää omat perus- ja kansalaistaitons kunnossa sekä vahvistaa ja uudistaa myös työelämässä tarvittavia tietoja, taitoja ja osaamista.

Kansalaisopisto vastaa kurssitoiminnallaan paikallisiin sivistystarpeisiin. Opisto tuottaa hyvinvointia ja osaamista toiminta-alueellaan. Uusi kulttuuritoimintalaki velvoittaa opistoa yhteistoimintaan alueensa kulttuuritoimijoiden kanssa.

Yhteistyö eri toimijoiden kanssa laajenee ja vahvistuu. Opisto toteuttaa omalta osaltaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa.

Huolestuttavaa on taiteen perusopetuksen osalta lapsimäärän väheneminen. Tämä vaikuttaa ryhmien toteutumiseen. Tiedottamisen ja markkinoinnin merkitys korostuu koko opiston toiminnassa. Tähän työhän tulee varata riittävät määrärahat ja osaavaa henkilöstöä.

Sitovat tavoitteet

Tavoite	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Seuranta- ja toteumasuunnitelma
Kasvatus- ja sivistyslautakunta / Kasvatus- ja sivistyspalvelut-toimiala			
Elinikäinen oppiminen			
Opisto järjestää kurssveja ja tapahtumia, jotka tuottavat osaamista ja hyvinvointia kuntalaisille.	Monipuolinen kurssitarjonta opiston toiminta-alueella. Taiteen perusopetuksen kehittäminen ja opetuksen tarjoaminen myös aikuisille. Mittarit: toteutuneet opetusunnit, kurssit ja opiskelijoiden määrät.	Rehtori, opiston opettajat	Opiston henkilöstötiimi seuraa toiminnan toteutumista. Opiskelijapalaute antaa laadullista tietoa toiminnasta. Hellew-järjestelmän kautta saadaan määrällistä tietoa.
Kansalaisopisto ja kirjasto turvaavat kuntalaisten digi- ja tietoyhteiskuntaosaamisen järjestämällä opastusta eri muodoissa.	Kirjasto: Digi- ja älylaiteopastuksen viikottainen tarjonta sekä e-aineistojen hankinta kuntalaisten käyttöön. Mittari: opastusten ja e-aineistojen määrä ja käyttöaste. Kansalaisopisto järjestää kurssveja ja ohjauksia kansalaisten digiosaamisen varmentamiseksi. Hyödynnetään hankerahoituksia. Mittarit: kurssien ja ohjausten määrä.	Kirjastopalvelujohtaja, Kirjastonhoitajat	Kirjaston tulevaisuustiimi seuraa opastustarvetta, sekä suunnittelee ja tilastoi toiminnan. E-aineistot hankitaan yhteistyössä Kirkes-kirjastojen kanssa.
Kirjaston tiloja ja palveluja muokataan toimivammiksi ja kuntalaisten tarpeisiin soveltuviksi.	Osallistavan tilasuunnittelun tuloksia hyödynnetään ja suunnittelua jatketaan, varastojärjestelmää kehitetään. Mittari: tehdyt muutokset ja asiakaspalaute	Kirjastopalvelujohtaja	Kehittäminen tehdään asiakkaiden, henkilökunnan ja suunnittelijan kanssa yhteistyössä, sivistysjohtajan ohjauksessa.
Lasten ja nuorten lukutaidon tukeminen monipuolisen aineistokokoelman, palvelujen ja tapahtumien avulla.	Kirjasto pystyy tuottamaan kirjastoautopalvelut, kulttuurikasvatussuunnitelmaan kirjatut palvelut eri luokka-asteille ja järjestämään kaikille avoimia lastentapahtumia. Mittari: tuotetut palvelut ja tapahtumat	Kirjastopalvelujohtaja, Kirjastonhoitajat, Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan ja päivitetään yhteistyössä vapaa-aikapalveluiden kanssa. Kirjaston lastenpalveluja kehitetään kirjaston tulevaisuustimissä ja mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyökumppaneita hyödyntäen.

Riskit tavoitteiden saavuttamisessa

Kirjasto:

Kirjaston tila-asian edistäminen edellyttää kirjaston näkemistä yhtenä kunnan vetovoimatekijänä ja tärkeänä, kuntalaiset tavoittavana yhteistyökumppanina sekä selvitystoimiin ryhtymistä ja tulosten mukaista päätöksentekoa.

Digiopastuksen ja kulttuurikasvatussuunnitelman toteuttaminen edellyttää riittävää henkilöstömäärää.

Aineistovalikoiman monipuolisuuden ja koon kasvattaminen edellyttää määrärahoja ja fyysisen aineiston kohdalla suurempia kirjastotiloja.

Kansalaisopisto:

Kansalaisopiston tavoitteiden toteutumisen kannalta on keskeistä kurssitarjonnan vastaaminen kysyntään, onnistunut markkinointi sekä pätevien ja innostavien opettajien rekrytointi. Kurssimaksut muodostavat merkittävän osan kansalaisopiston tuloista ja vaikuttavat oleellisesti opiston talouden toteutumiseen.

Suorite- ja tunnuslukutiedot TP 2018, TPE 2019 sekä suunnitelmavuosilta 2020 – 2024

Kysyntä- ja laajuustiedot	Tp 2018	KsM 2019	Toe 2020	Ts 2021	Ts 2022	Ts 2023	Ts 2024	Muutos % Toe20/Tp18	Muutos % Toe20/KsM19
Kansalaisopisto									
-opetustunteja	8 157	8 300	8 350	8 350	8 350	8 350	8 350	2,37 %	0,60 %
-opiskeijoita	3 280	3 300	3 350	3 350	3 350	3 350	3 350	2,13 %	1,52 %
-kursseja	423	420	425	425	425	425	425	0,47 %	1,19 %
Kirjasto									
-lainat	211 848	222 000	213 000	214 000	215 000	216 000	217 000	0,54 %	-4,05 %
-lainat / asukas	10	11	10	10	10	10	10	0,00 %	-9,09 %
-lainaajat	5 135	5 800	5 200	5 250	5 300	5 350	5 400	1,27 %	-10,34 %